

P11723

II 723

P 19 Sp 11734.1

500

Три Бекрије

ТРИ БЕКРИЈЕ.

ШАЉИВА ИГРА У 3 РАДИЈЕ С ПЕСМАМА.

Прерађено

ПО НЕСТРОЈУ СА НЕМАЧКОГ

ОД

Сомб. српск. добровољ. друштва.

1862.

У СОМБОРУ.

Штампано Андрија Вагнер.

1862.

Лица.

Туткалић, столарски калфа,
Фирцалић, кројачки калфа.
Муштвић, обућарски калфа.
Буркуљишев, тата од херберга.
Бечкић, пиварски слуга.
Тајсија, кћи Буркуљишева.
Цела, служавка.
Чивутић.
Вандрокаш.
Гибаница, бирташ код златног трганца.
Рендалов, столар у Беркасову.
Агра, кћи његова.
Наста, његова нећака.
Макарија, његов шегрт.
Рокса, служавка.
Јано Сучец, месар.
Сликар.
Слуга)
Калфа) код Фирцалића.
Голић.
Госпођа Палпити.
Урзула)
Кордула) њене кћери.
2 Тежака — свирачи — и слуге.

205228

РАДЊА ПРВА.

Пољана, друм, с лева клупа под кажипутом.

1. Улазак.

Туткалић, Фирџалић и Муштвић.

Туткалић. (Као вандрокаш с пртљагом на леђи).
Но фала богу, ево ме већ код бркљаче. — Ал како ми се чини, ова варош мора да је одвећ неуслужна, јер да има и најмање васпитања, то би ми бар на по пута на сусрет изишла. — А верем — (сгледа се) срамота ме је као тишлеру и казати, да ми поге кламићу, као у разглављеном асталу. — Но како и неби — ти бирташи по чардама имају срца тако тврда, као чвор у оровој платини. — И то од туд долази, што ти људи немају просвете. — А за што немају просвете? сигурно за то : што јим је све покућство од чамовине, па и не знаду шта је политура. А ко то не зна, то је права мућурла. — (Погледа на клупу.) Но сад ћу мало да се одморим, па онда да тражим херберг. (Седне на клупу с лева).

Музика засвира.

Муштвић. (Као вандрокаш, с пртљагом на леђи улази, и пева) :

Звони подне а ја дремам,
Јер за ручак ништа немам.
Седим тужан ваздан гладан
Пипам стомак, сав је ладан.

Немам чести ни кредита
Нит у срцу апетита,
Мисле људи ди је фала
Да ја имам капитала.

(Кад сврши седне на клупу с десна поред Туткалића).

Фирцалић. (Као вандрокаш, поси на штапу завежљај, утрчи и пева) :

Шето сам се горе доле
По зеленој башчи,
Тражио сам коју водем
Ођу ли је наћи.

Покрај стазе зумбул цвеће
Са обадве стране,
Куд се драги с драгом шеће
До по ноћи тавне.

Не далеко од зумбула
Детелипа трава,
И на трави седи сека
Румена и плава.

Погледа је преко ока
Реко б' да је знадем
Та је сека црноока
Коју рад имадем.

(Кад сврши опази опу двојицу). А каква су ова два бангалоза?

Туткалић. (Устане.) Ја сам Тишљер.

Муштвић. (Устане.) А ја Шустер.

Фирцалић. Ви мора да из далека идете, кад сте се тако уморили?

Туткалић. Ја баш не идем тако из далека, јер нисам више од две миље прешао, но с трбувом нисам на чисто.

Муштвић. А ја сам вам опет био ољољан, па сам мало одспавао. Ал не могу да поњам, шта је сад од мене; од како се ова посљедна звезда са два репа указала, одвећ сам осетљив, и свашта ме лако свлада. — И сад нисам више од 6 ица шиљера смазао, па сам се опет вармеђски опио.

Фирцалић. Ајд онамо! Није вас срамота, после тако кратког путовања одмарати се? — Ја сам данас 6 миља прејурио, па опет једва чекам да мало поиграм.

Туткалић. Окан' се брајко тога! Ти си се мало затрчао. — Ја баш знам да сам цигурац на погама, али на дап 6 миља прећи, па још и играти тети — то је баш пресна лаж. — Но оканимо се свега, хајд мо у Херберг.

Муштвић. Ал сам ти ја љуто жедан.

Туткалић. Пре свега купићемо милостињу на сиротињу. (Пародира прошњу.) „Молим лепо! уделите сиромашу вадрокашу који новчић на музику.“ — Па да видиш ноћос трампе.

Фирцалић. Ал ће се то господски веселити.

Муштвић. А ја ћу се тако надућкати бого моја, — како се још од репате звезде патринкао нисам.

Туткалић. Ајдмо дакле брзо у варош.

Музика засвира.

Фирцалић)

Муштвић) (загрле се и певају):

Туткалић)

Зашт' да се ја бринем,
 Зашт' да се печалим,
 Та живот не траје
 Хиљаду година —
 Сваки час мањи је
 Док дунем већ пије.

По вољи живим,

По вољи гудим.

Попијем вишце —

Веселим срце.

(Оду).

ПРОМЕНА.

Соба у Хербергу — два астала и више столица.

2. Улазак.

Буркуљишев, Бечкић, Тајсија, Пела, Ваи-
 дрокаш и Свирачи — седе око астала, па се часте.

Буркуљишев)

Ваидрокаш) (подизали чаше у вис.) Живио

Тајсија) наш бенефактор!

Пела)

Бечкић (куца се) Живила цела Компанија!

Музика свира туш.

3. Улазак.

Туткалић, Фирцалић, Муштвић, и пређашњи

Фирцалић (утрчи упутра.) Ују! овде је Музика.

Муштвић (улази.) Тато! дед донесте једну чашу
 шиљера.

Туткалић (улази.) Мени ицу вина, и тањир пача.

Пела (устане.) Како заповедате паче?

Туткалић. Сбелим луком или с иверјем, то је све
 једно гладном тишљеру. (Седне за празан астал).

Муштвић (седне поред Туткалића).

Пела (доноси ископо.) Заповедајте.

Фирцалић (једном свирачу.) Ево ти гаго банчица (дајему) па ми одсвирај један трајлиш — Ал што ваљано!

Бечкић (на страни.) То ти је нека олупина!

Фирцалић (Бечкићу, поред којег седи Тајсија). Ви ћете ми дозволити један танац. (Тајсији) Секо, смем ли молити?

Музика засвира трајлиш.

Фирцалић)
Тајсија) (играју — Фирцалић се бацака).

Туткалић. А јарче! нећеш ме осрамотити. (Увати Пелу па игра, и кад опази вандрокаша замишљеног, престане играти.)

Музика престане свирати.

Туткалић. Ако се не варам и ово је тишљер.

Вандрокаш. Тако је — уз'о час.

Туткалић. А шта ти фали?

Вандрокаш. Све ми фали.

Туткалић. И мени, — но зато не треба куњати. — Тато! донесите овом овде једну ицу вина, ја ћу платити.

Бечкић. Аја! то несме бити, данас све ја плаћам. — Ја сам на лутрији добијо 1000 форинти. — Данас ја сав свет частим.

Муштвић. Хиљаду форинти!? — Дакле две боце шиљера овамо!

Туткалић. Ха—то је лепо! и ја на то пристајем. Три боце рампаша овамо.

Фирцалић. То је срећа! — Ја да сам добијо 1000 форинти, непрестано би играо од радости (почне скакати.) А јао! угане ногу — морам сести. (Вата се за ногу).

Туткалић) Немојте што замерити. (Поседају

Фирцалић) поред Бечкића.)

Муштвић. Донес' дер још једну (пружа Пели флашу, па седне поред оне двојице.) У најгоре доба извуче лутрију, доби толики новац.

Бечкић. А за што то?

Муштвић. Јер га нећете имати кад ни сћердати. — Скоро ће се опет појавити репата звезда, па ће бити смак света — па и ви сте онда фуч с вашом лутријом.

Туткалић. Не звонцај тако лудо! — Мени је један паметан човек казао, да од тога неће ништа бити.

Муштвић. Какав паметан човек? — Ја ћу ваљда то боље знати, јер ја то све из књига учим, а и увек кад ноћу кући идем, мотрим на звезде и о том размишљавам.

Туткалић. Да, да! кад си ољољан.

Фирцалић. Данас је с мојом игром фајерамт.

Бечкић. Е! а ми да одпевамо једну, кад смо тако добре воље.

Муштвић. Добро је! Ја сам баш једну лепу песму саставио.

Туткалић. А ти дед гукни!

Муштвић. Ал ви сви морате ми помагати, — Та је песма у јуначком духу од мене састављена.

Бечкић. А! то ће бити што ваљано. — Ја сам и онако љубитељ романтични ствари.

Муштвић. Пазите само на моје лабрње, па сви са мном у глас. (Пева)

Сека Мара и чика Паја

Чика Паја и сека Мара

Сека Мара и чика Паја

Чика Паја и сека Мара

Сека Мара и чика Паја

Чика Паја и сека Мара

Бечкић. Но! то је заиста што особито.

Туткалић. Чисто човека у срце дира.

Муштвић (Пели) Боцу рампаша! — Сад ћемо

певати другу строфу од те песме, — ал та је тек лепа — много лепша, него прва. (пева) :

Чика Паја и сека Мара
 Сека Мара и чика Паја.
 Чика Паја и Се — — —

Туткалић. Доста, не дерите се, то је све то те то.
 Муштвић. Ти баш не знаш шта ваља, и шта је лепо.

Бечкић. Станте! — да вам ја једну паметну кажем. Хајмо сви преко у кавану, ја плаћам црну кафу! Хајд, ко ће са мном, нек се диже. — Буцке Ђипајте (отиде).

Вапдрокаш.)
 Свирачи.) (отиду за њим).

4. Улазак.

Фирцалић, Туткалић, Муштвић, Буркуљишев,
 Тајсија и Пела.

Туткалић. И на том се не види, да је 1000 фор. на лутрији добијо.

Муштвић. За што? та он доста луцкаст изгледа.

Фирцалић. (Буркуљишу.) А ко је богати тај?

Буркуљишев. То је слуга ту преко у пивари.

Фирцалић. Е сад гледај! така једна клопава слугетипа, па има срећу — а шнајдер ти свог века ништа не добива.

Буркуљишев. Ја му ни мало не зивидим, и фала богу што ја нисам ти 1000 фор. добијо.

Туткалић. Ранко! јеси ли ти полудио?

Буркуљишев. Не би рекао; — него сутра се вуче велика лутрија, и ту се 100,000 фор. добива, па то би моја пасија била.

Туткалић. Е да богме! така пасија не би рђава била.

Буркуљишев. Ја ћу сигурно ту лутрију и добити, јер је моја прија сивала нумеру.

Туткалић. Е, онда је већ сигурно. — Но будући да је ви још нисте добили, то нам донесите мало сламе, да легнемо, јер скоро ће свапути.

Буркуљишев. С драге воле — о, мене срећа не прави холим. (кћерма) Децо! донесите сламе. (отиде).

Тајсија.)
Пела.) (отиду).

5. Улазак.

Туткалић, Фирцалић и Муштвић.

Туткалић. Овај је бирташ редка тица, видиш, он се и не понеси оним новцем, који још добио није.

Муштвић. Сто хиљада форинти! Та за то може се преко милиона ица шиљера купити, а толико не би човек ни поред најбоље воље попити могао.

Фирцалић. Но шустер! и ти си миједна олупина.

Муштвић. Шнајдеру! не срдн ме!?

Туткалић. Мир! срам вас било. (љубезно) Видите браћо! ја — кад се добро промислим — ја и код највећег новца не би могао срећан бити, кад не би покрај њега још и што друго имао — (уздише).

Муштвић. Шта би тебе дакле зајазити могло?

Фирцалић. Та зар не видиш, да се зађарио.

Муштвић. Слабост.

Фирцалић. Да богме да је слабост преда мном о девојкама и љубовним стварима говорити. — О том треба да мене чујете, ја би вам имао доста приповедати.

Туткалић. Ја сам само у једну био заљубљен.

Фирцалић. Само у једну, брацо? то онда није вредно ни да се разговарамо о том. — Ја кад сам још шегртом био, био сам у десет заљубљен. Мој први мајстор, код којег сам као калфа радио, имао је лепу и младу женицу. — Ова се мени допадне, а и ја њој,

— јер сам ја онда мало друкчији кицош био. Један пут ме она пољуби, а на то несрећом наиђе мајстор, и тај мазгов то тако прими к' срцу, што ме је његова жена пољубила, да ме с места отера. — Мој други мајстор имао је пет кћери, и то су били двојци, — и у те се ја све заљубим. Једном играли смо се јастучића, а у тој игри знаш, шустеру, да се љуби — —

Муштвић. Непрестано.

Фирцалић. Баш кад смо се почели љубити, искрсне од некуд мајстор, па ме најпре за сваку кћер по двапут ћуши, па онда отера.

Муштвић. Двапут за сваку? — та то је одвише.

Фирцалић. Је ли да је одвише? — Ја би сасвим задовољан био, да ме је за сваку кћер по једанпут ма како здраво ћушио, али двапут за сваку, то је већ луксус. — Мој трећи мајстор имао је једну нећаку од 20 година; — ал чујеш шустеру, тако лепу нећаку ја мог века нисам видио. — После се упознам с неком куварицом, и та ме сасвим обмане, те нећаку оставим и с њоме побегнем.

Муштвић. Моје житије није тако дугачко, ал је одвећ жалостиво. — Прво и прво занат ми је мој додијао, јер сам ја од мога детињства само за астрономијом тежио. Друго — ја сам целог мог века све прав, здрав, страдао, на пример у Враћеву тукао сам мог мајстора.

Туткалић. А за што?

Муштвић. Што сам бијо пијан, дакле то није моја кривица. — У Пригу сам једног шегрта готово разчупао.

Туткалић. А! то је гадно.

Фирцалић. Да богме да је гадно, јер шта је кадар један сирома шегрт коме учинити, а особито шустерски шегрт. — Та има ли што смерније и питомије на свету од шустерског шегрта!?

Муштвић. И онда сам бијо пијан, а за то не могу ништа. — Та кажем вам, ја сам у мом веку већ толико малера имао, и увек без моје кривице. — И знате ли браћо, да ја моје јаде вином перастерујем, морао би се од дешперата сасвим пијанству одати.

Вандрокаш. (унесе сламу).

Туткалић. Мени на страши намести, јер се ја ноћу страшно бацакам.

Вандрокаш. (простресе сламу, и отиде).

Фирцалић. А за што?

Туткалић. Све од срдачне боље. Ви ми не ћете веровати; ја изгледам као весељак — ал то је све спољашње. Кад пијем, мислим да је свака кап отров. — Кад једем чини ми се да и смрт са мном једе. — Кад играм и скачем, то ми се чини, да са својим укопом идем. А кад спазим каквог сиромака пајташа, одма му све што имам дајем; ма да обично ништа немам, и то све за то, што у мислима непрестано тестамент правим.

Фирцалић. Јел' побро, која је та твоја рођа, која те је тако залудила?

Туткалић. Једног тишљера кћи.

Муштвић. Има ли аспири?

Туткалић. Шта?

Муштвић. Јел' врућа око срца?

Туткалић. Како?

Фирцалић. Не, не, он те пита има ли бакара?

Туткалић. Новаца? Да богме да има. — Она је кћи Рендалова, једног богатог тишљера у Беркасову.

Фирцалић. Његова је то кћи? — Шустеру! ти мораш познавати тог богатог Рендала.

Муштвић. Ја сам шустер, па шта ме се тиче тишљер; невређај ме, кажем ти!

Фирцалић. Чекај, сад ћу те обавестити. Онај богати Рендалов, мајстор тишљер, стоји у — у Беркасову стоји. — Шустеру, дакле ти не познајеш богатог Рендала, тишљера у Беркасову?

Муштв. Не познајем га.

Фирцал. И ја га не познајем.

Муштв. (Туткалићу.) Ја ћу ти једну паметну да кажем. Знаш ли шта ћеш радити? — гледај да је добијеш.

Туткал. Е, та то и ја сам знам, ал мени се чини, да она већ има другог Ђувегију.

Муштв. Е, па и ти тражи другу невесту.

Туткал. То не могу чипити. (метне руку на срце.) О Агро! Агро!

Фирцал. А — воле ли те богати она? ил те не воле?

Туткал. Та то је оно баш, што и сам не знам. Ја сам три године дана радио код његог оца. —

Фирцал. Па још не знаш милујели те девојка? Тишлеру! та ти немаш треће даске у глави.

Туткал. Отац је њен здраво богат, и господски живи. Он се истина држи свог заната, али ми калфе редко смо виђали кћер. — Једном донесе она оцу кафу у веркштат, ја је умиљато погледим, и она мене, па у том испусти она филджан с кафом на земљу — а отац, који је велика прзница, баци се длетом за њом, но ја то спазим, те скочим и станем пред њу, и тако ми се то длете с два прста у раме забодје.

Фирцал. Ах Шпектакл! (седне на сламу).

Муштв. Па ти ниси мотао оног маторог? — Само да се то са мнош збило!

Туткал. Е, није него још штогод. — Ја сам на тај удар одма у несвест пао, а кад к' себи дођем, видим Агру и старца код моје постеље. — Старац ми рече, да му не примим за зло, јер он ме, вели, није тео ударити.

Муштв. О, фала му лепо.

Туткал. Не ће ти бити криво, рече ми он даље, ти си мојој кћери живот спасао, па кад оздравиш, о том ћемо се даље разговарати.

Фирца л. (повезао се подераном марамом и легао на сламу).

Тутка л. После неколико недеља кад сам већ оздравио, чујем ја, да се дебели Гибаница, бирташ код златног трганца, жени, — и кад запитам кога узима, рекоше ми, да узима Рендалову. — А ја знајући да Рендалов осим моје Агре, друге кћери нема, то здраво примим к' срцу —

Муштв. Но, то те је заиста морало јако ожалостити.

Тутка л. Не — него била је баш недеља, а мајстор нас исплати; сутра дан ја рано ураним, па напишем Агри ове речи: „Агро! ја се теби у пркос женим.“ За тим је оставим, и без да јој „с богом остај“ кажем, у свет одем; и тако се ево већ две године дана које куд потуцам.

Муштв. Ја би и маторог тату, и дебелог ђуветију добро излемао, па би девојку узео.

Тутка л. (легне на сламу). Од мене већ нема ништа, ја више ништа очекивати немам. Ја ћу се тако вући по свету, док ме траје. Моја је срећа фуч.

Муштв. А ја ћу опет и одсад по мало пијукати док могу. (свуче капут.) Ал би сад имао вољу астрономисати, јер ме је тај шиљер нешто мало дирнуо. (зева).

Тутка л. Ја већ од више година немам сна. (зева).

Муштв. (угаси свећу, па легне).

Фирца л. Но докле ће те торокати, не може поштен човек од вас спавати. (заспи).

Тутка л. (бунца) Агро! — А—гро!

Муштв. (бунца.) Још једну боцу — шиљера — та репата звезда — — —

(Музика тијо засвира — издалека се чује грмљавина, севају муње — облак прелази, и покаже се у транспаренту број 7359).

Туткал.)

Муштв.) (у спавању немирују).

Фирцал.)

(Транспарента нестане, и све се утиша).

Туткал. (полако се разбира.) Аа ха! (зева, таре очи.) Тоје бијо чудан сан — 7359 — само да не заборавим. — Али ја ћу већ то до сутра утубити (легне). — — Немам мира — морам забележити. — Хеј шнајдеру! шнајдеру! — Тај тврдо спава. — Земљаче! (дрпа га).

Фирцал. (буди се.) Но! шта ћеш?

Туткал. Имаш ли креде?

Фирцал. Тешко да имам. — А на што?

Туткал. Сањаосам неку нумеру.

Фирцал. (пишасе по джепу, нађе креду, и пружи му.) Нумеру си сањо?

Туткал. Да — (у себи) нумеру 7359.

Фирцал. А и ја сам сањао нумеру 7359.

Туткал. (скочи). Шта а? и ти си ту исту нумеру снιο? — Но брајко да знаш то мора нешто значити. — Дакле брзо да је забележим. (бележи је на астаду).

(Чује се лупа на вратима).

Два Тежака. (с поља.) Отворај хеј отворај!

5. Улазак.

Пела, Тајсија, два Тежака и пређашњи.

Пела. (улази.) Сад ћу, ево ме! (отвори врата, тежаци улазе).

Тајсија. (улази.) Никад човек цема мира.

Фирцал. Секо! донеси ми огледало, чешаљ, и помаду.

Тајсија. (спрема и брише.) Пре поноћи се никад не леже, а у три сата већ морам бити на ногама. (сбрише нумере).

Туткал. (опази.) Несрећницо! шта учини?

Тајсија. (уплашено.) Какве су то опет лудорије?

Тежаци. (који већ седе поред истога астала.)

Дајте нам фићок тарде.

Туткал. Шпајдеру! где шта ова Туради, избирса нам нумеру.

Фирцал. (скочи.) Наопако! — (Тајсији) ви сте једна несмотрена женска, — једно од саме природе заборављено створење!

Туткал. Ал јеси л' ти утубио нумеру?

Фирцал. Како не би утубио — пиши! осамдесет и седам хиљада —

Туткал. Та није.

Пела. (буди Муштвића.) Зар ви чико до подне мислите спавати? — Не видите, да већ гостију има.

Муштв. (буновно устаје, и мрмља) : 7359.

Туткал. (брзо му прискочи.) Сладки брато! шта ти то рече?

Муштв. Мени се у сну појавила у маглуштини шиљерској, нумера 7359. —

Туткал. Но то је нека манђија, да сви тројица једну нумеру снисмо.

Фирцал. На последку је нама срећа намењена.

Туткал. А како ћемо врага добити лутрију, кад нисмо ни сецовали.

Фирцал. Ако срећа оће, не треба нам ни сецовати.

7. Улазак.

Чивутин и пређашњи.

Чивутин. Топро јутра на свака господар. Оћеш купиш хозентрагер, шлајпихл, камише, кеса на туфана. Још има пар тѫа лоосе да вучеш лутрија, са ћеш вућиш ома са једна сат. — Купиш, моше пити, да топијеш то фелико лутрија. — Пробаш среће фаша.

Туткал. Дед чиво! да видимо какве имаш нумере.

Чивутин. (показује) Четри сто три тесет на тешет.

Туткал. Не ваља — дед другу.

Чивутин. Осам хиљаду пет стотину два тесет јетна.

Муштв. То је матора нумера. — Дед што млађу.

Чивутин. Нумеро сетам хиљаду три сто петесет дефет.

Фирцал. (скочи му на леђа.) Код овог је наша нумера.

Муштв. Питај га шта га кошта.

Туткал. А пошто је, бога ти, та нумера?

Чивутин. Шест срепрна форинта.

Туткал. Каже шест фор. сребра да кошта.

Фирцал. Толико ми никад не скуписмо. — Зпате л' шта? хајд да га уцмекамо.

Туткал. Ко би тако безобразан био. — Човека први пут видити, па ни крива ни дужна убити. — Могли би нас још испсовати.

Муштв. Обесити, а не испсовати. — Ја имам један кронер у пршњаку ушивен. (пара га).

Туткал. Имам ја шест нови цванцика, — ево ји.

Фирцал. Ево вам 5 цванцика и 2 десетака.

Чивутин. Но, оћеш купиш?

Туткал. (метне кронер у мараму, коју је на астал мето.) Ево талир од шустера, а ови су шест цванцика од мене. (окрене се шустеру).

Муштв. Талир је од мене. Нек се само зна, да не би какве забуне било.

Фирцал. Талир је шустеров. (украде га у тури у джеп.) а ови 6 цванцика су од тишљера. (оде на страну).

Чивутин. (приђе к' асталу.) А ди била талир.

Муштв. Талир је од мене.

Туткал. (приђе к' асталу.) Та ту сам га метнуо.

Чивутин. Ал ето га немаш.

Туткал. (узме шнајдера на страну.) Ти си видио, да сам ја талир овамо метнуо.

Фирцал. (забуњено.) Јест — јест — талир је ту пре лежао.

Чивутин. Но тије сад?

Фирцал. Гди је сад? то оћете да знате? Пре је ту био.

Муштв. Шнајдеру! Не мој ме дражити.

Туткал. (на страни шустеру.) Ћути, сад ћу га ја наћи. (гласно.) Знанци! Нестао је један талир, — за то подигните сви, који сте ту, руке у вис.

Сви. (подигну руке у вис).

Туткал. Јесте ли сви дигли?

Сви. Јесмо.

Туткал. И онај који је талир узео?

Фирцал. Јесам. (опази да се затрчао плесне се руком по челу.) О! Asine!

Туткал. Јесмо ли те укуебали?

Фирцал. (даје талир тишлеру.) Не прави комедију! Ја сам га само хтео у ситно променити.

Муштв. Аа! ти си тај, који новце мењаш.

Тутк. (чивутину.) Дакле, ево талира од шустера, ево 6 цванцика од мене, а ево 5 цванцика и 2 десе- така од шнајдера. — Дед сад амо лозу.

Чивутин. Ефо га, шелим срећа — и труки пут. (кљања се и одлази).

8. Улазак.

Сви пређашњи осим Чивутица.

Тајсија. Ал' како би ви тако у лудо новце трошили?

Туткал. Е, то ће се врашки рентирати.

Фирцал. (Тајсији.) Ви се опет мешате у наше послове?

Туткал. (Тајсији.) А кад се вуче та лутрија?

Тајсија. Одма ће се после 6 сати овде преко вући, и трајаће цео дан.

(Чује се на пољу добош).

Туткал. А шта добује?

1. Тежак. Почели су већ вући лутрију.

2. Тежак. Ко ће боже добити!

Тајсија. Сигурно опет онај, коме не треба.

Фирцал. То није на пас тројицу апликабл, ако ми добијемо.

Туткал. (стоји замишљен и жалостан).

Муштв. (Туткалићу.) Шта си се ти опет скуњо? — То мене једи.

Туткал. Моја ми је Агра пала на памет. (весело.) Но, ништа за то — било је па и прошло.

9. Улазак.

Буркуљишев и пређашњи.

Буркуљишев. (улази горопадно.) То је за чудо!

Сви. А шта је!?

Буркуљ. То је непостижно! Ја опет нисам добио лутрију.

Сви. Зар је већ извучена?

Буркуљ. Од првог ма извукоше нумеру 7359.

Фирцал.) (изван себе од радости скачу.) Шлог.

Муштв.) ће ме ударити. (попадају).

Туткал.)

Сви. Шта је то, помагајте!

Фирцал.) (скачу по гледалишту.) Добили смо

Муштв.) лутрију! добили смо лутрију!

Туткал.)

Сви. Шта—а? то није могуће.

Туткал. Е! није да могуће. — Ево лозе, коју смо баш сад купили. (Буркуљишу.) Данас ћемо се веселити и све тишљере из целе вароши частити.

Муштв. Тато! сазовите све шустере из целе царевине.

Фирцал. И све шнајдере из целог света.

Сви. Ују! (разиђу се).

10. Улазак.

Туткалић, Фирцалић и Муштвић.

Туткал. (Фирц. и Муштвића доведе на среду.) Но браћо! сад да се посаветујемо, шта ћемо с нашим богатством започети. — Ја имам неки план?

Фирцал. (поносито.) О, и ја имам, ал само господски.

Муштв. И ја имам неку особиту астрономичку идеју!

Туткал. Ја сутра рано путујем у Беркасово, и ако се моја Агра није удала, онда сам најсрећнији на овом свету. — Ако се пак удала (уздане.) О! онда је све по неари. — Онда ћу сазидати шпитаљ, у којем ћу ја први боловати и умрети.

Фирцал. То је здраво жалостиво за мене. — Ја ћу одјако бити више Дон Жан, него шнајдер.

Муштв. А ја пемам друге страсти осим Астрономије; за то ћу се и окапити шиљера, па ћу се предати пићу тарде. — До године и онако пропада свет, а ја ћу се донде од једне до друге палинкаре вући, и по вољи животарити.

Туткал. Мени је врло жао, да ми на тај начин заједно остати не можемо.

Фирцал. Тако и јесте — јер ти ћеш у шпитаљ,
шустер ће на ујину чарду, а ја ћу се погатати.

Муштив. Морамо се растати, није фајде.

Туткал. Ал чим један чује за другог, да је у
несрећи —

Муштив. (уђему у реч.) Нема о несрећи ни раз-
говора, Ранко, кад се лутрија добије.

Фирцал. Но ако се ипак коме несрећа догоди —
ми ћемо један другом помоћи.

Туткал. Овамо руке!

Фирцал.) (пружају руке.) Ево руке — вечно

Муштив.) побратинство.

Туткал. И од данас годину дана, на овај исти
дан, кад нас је срећа десила, састаћемо се у Беркасову
код мајстора Рецдала, гди ћу ја или срећан бити, или
ћете сазнати, куд сам се денуо.

Фирцал.) Добро је, стоји. (рукују се).

Муштив.)

11. Улазак.

Буркуљишев, Тајсија, Пела и пређашњи.

Буркуљ.)

Тајсија.) (клањају се.) Ми честитамо,

Пела.)

Туткал. (клања се.) Фала, лепо фала!

Буркуљ. Ваша Милост! —

Муштив. Ми дајемо ручак код вас.

Буркуљ. Ваща Екселенција!

Фирцал. (поносито.) А ја дајем бал парее.

Буркуљ. Ваша Светлост! моја вам двораца стоји
у свако доба на служби.

Туткал. Сад хајдемо сва тројица по новце — па
онда ћемо се веселити до зоре.

Музика засвира.

Хор. (пева):

Добро тато, госте служи,

Да те који не наружи,

Пак ти узми чашу твоју,

А ми ћемо сваки своју.

Нек се ори свуда глас,

Десила је срећа нас!

Муштв. (пева):

Данас јесмо сутра нисмо

До године бог зна гди смо

Јер нам звезда од два репа

Смак нанеће овог света.

Зато хајдмо пити сад,

Ко је с нама ићи рад.

Хор. (пева):

Ми смо људи кратког века,

Још да није винског лека.

Бог и душа, сви би људи

С многе бриге, били луди.

Хајде да се куцнемо,

И да винце гуцнемо.

Завеса падне.

ДРУГА РАДЊА.

Соба у кући Рендаловој.

1. Улазак.

Туткалић сам.

Туткал. (у подерапом капуту с бућуром на леђи.)
 Ја не знам шта је то — нико ме овде не запита, куда ћу
 и шта ћу. — У кујни сам спазио много слушкина, гди
 се веселе, и деру као бесомучне. — А једна од њи седи
 на прагу — тој мора да је мучно. (гледа по соби.) Ево
 ме опет у мом старом веркштату, који ме на блажено
 оно време опомиње. — На овом сам месту (показује на
 десно.) правио један астал, па сам заборавио пожицу
 начинити, јер су ми мисли код Агре биле. Овде сам (по-
 казује на лево.) орманску браву на столицу приковао,
 јер су ми мисли расејане биле. — О боже! ал сам баш
 мазгов био, те јој нисам ништа казао. — А тако ми и
 треба, ако се Агра за оног дебелог бирташа буде
 удала —

2. Улазак.

Макарија и Туткалић.

Макарија. (улазећи.) А како је овај бапгалоз овамо доспео?

Туткалић. Како? — На врата као и други људи.

Макарија. Ако посла тражиш, а ти сутра дођи, данас нема ништа. — Ми имамо данас сватове у кући.

Туткал. (поплашено.) А чији су наопако?

Макарија. Господар Гибаница, бирташ код златног трганца жени се, и јутрос се венчао.

Туткал. Па кога је узео?

Макарија. Врајлу Рендалову.

Туткал. (љутито.) Дерапе! сад ћу те уцмекати. (пође к' њему).

Макарија. (дречи и бежи.) А јао, недајте ме! (побегне).

3. Улазак.

Рендалов и Туткалић.

Рендалов. (улази.) Но но! шта је то?

Туткал. Мајстор Рендалов!

Рендалов. (радосно.) Кога ја видим? Туткалића! ти си се дакле повратио, то ми је мило. (виче.) Агро! Агро! оди брже, овде је Туткалић.

Туткал. Ако бога знате, не зовите је. Ја нећу да је видим.

4. Улазак.

Агра и пређашњи.

Агра. (скакутајући улази, на глави јој зелен венчић, сва у бело обучена.) Тато! а гди је? (опази га.) О мој Олимпија! ти се једва један пут поврати. Јел то лепо, да си се тако дуго дао чекати? (њежно га увати за руку).

Туткал. (трза руку ал не без њежности.) Натраг — невесто!

Агра. Тато! шта му је?

Рендалов. Окани га се, то ће све проћи.

Агра. О! Олимпија! ја сам ти се тако обрадовала, а ти се туђиш. То баш морам Гибаници приповедати. (оде.)

5. Улазак.

Рендалов и Туткалић.

Туткал. О Гибаницо, Гибаницо! напео си ми се у стомаку као гомбоц.

Рендалов. Ти ми нешто отрцан изгледаш, мој Туткалићу! чини ми се да си слабо текао у твом вандровању. Но фала богу кад си пам се повратио. Ја сам нешто наумио с тобом.

Туткал. О Туткало, Туткало! и ти си се већ растопило. (жалостно гледи Рендала преко ока.) Нема од мене више ништа. — Моја Агро!

Рендалов. А — а! дакле ту боле!? — Видиш мој Олимпија, ти си ми онда из пенада утекао, и писао Агри, да ћеш се њој у пркос оженити.

Туткал. Ја сам то у срцу написао. Но за то сам ипак нежењен остао, као што је само могуће нежењеним остати.

Рендалов. Ти си моју кћер онда, кад је ја у срцу мал' убио писам, од смрти спасао, и тако њу криво заслужио. Но ти си ћутао, — или си ваљда мислио, да ћу ти ја моју кћер наметнути.

Туткал. О, ја сам таки мазгов, какав се само у 1000 година један пут родити може!

6. Улазак.

Гибаница, Агра, Наста, и Муштвић.

Рендалов. Ово је тај (показује на Туткалића.) ког смо давно изгубили били.

Гибавица.)
Наста) Добро нам дошао!

Гибаница. (Туткалићу њежно.) То није лепо било, да сте нас тако оставили.

Туткал. (пакосно на страни.) Овај ми трбушко још и пркоси, то је већ одвише. (гласно Гибаници.) Ни је нужно, да се ви са мном титрате. — Срам вас било, мене би стид био, с таким салом женити се. — Боље би вам доликовало, да се у ваш подрум увучете, ширег бурета и онако немате у вашем подруму од самог себе, па да пијете дотле, док вам тај дебели трбу не пукне, него што ходате по свету, и другом поштенем човеку отимате девојку.

Гибаница.)

Агра.) Шта?!

Наста.)

Рендалов. Туткалићу! језик за зубе. — Како ти смеш тог поштеног човека у мојој кући тако ружити?

Туткал. Лепо поштење!

Рендалов. Ћути! Морам те упознати с мојим домаћим.

Туткал. (срдито.) О, ја их све добро познајем.

Рендалов. (показује на Гибаницу.) Ово је мој побра Гибаница, мало пре Ђувегија, а сад већ ожењен. — А ово је (показује на Агру.) моја кћи Агра — енга.

Туткал. (радостно.) Ен—га?

Рендалов. (доведе Насту.) А ово је Наста Рендалова, кћи мог покојног брата, а сад невеста, и поштенородна госпа Гибаничина.

Туткал. (одвећ радосно.) Дакле Агра није невеста? Она је још слободна? (притрчи Агри.) Ти си дакле још моја Агра — и ниси Гибаничина. (пољуби руку Насте.) О, Милостивна! допустите ми, да вам руку пољубим. (притрчи Гибаници.) И ви сладки, добри, златни, шећерни, и најлепши господару Гибаницо! —

Сад вас тек водем, што нисте моју Агру узели. — Опростите ми, ја сам прави мазгов, и ни сам не знам, како сам могао против вас тако роптати, (окрене га и глади по леђи.) а особито против вашег трбушчића, кад сте тако вицкасти па и немате трбува. — Допустите да вас загрлим. (загри га с леђа — окрене се Рендалу.) И ви добри тасту мој! —

Рендалов. Шта? тасту мој? — Та ти још ни с девојком ниси на чисто, а камоли да си је од мене запресио?

Туткал. (приступи Агри.) О, Агро! небесна Агро! —

Агра. Ја треба да се срдим на тебе.

Туткал. (жалостиво.) Јест, ја то заслужујем.

Агра. Ја сам се много бринула за тебе.

Туткал. И све због моје лудости, што нисам ништа говорио, што нисам тајну срца мога открио.

Агра. (даје му руку.) Ти си ми живот избавио, ти си мој.

Рендалов. Охо! станите, — и ја ту нешто имам да рекнем. — Ја којекоме не дајем моју кћер за жену. — Ал међу тим не стојимо тако с Туткалићом, он је човек који има неку мраку.

Туткал. Шта? А одкуд ви знате, да ја имам поваца.

Рендалов. Кад ја неби знао, да ко ће знати? — Ја сам онда, кад си ти живот кћери моје избавио, на твоју страну 500 комада дуката под интерес дао, и то је све твоје. — Сад ћеш ремековати, за три недеље си мајстор, па онда ево ти моја кћи, води је.

Гибаница.)
Наста.) ми честитамо!

Туткал. Великодушни добри мој мајстору! ја то примам, ал ми сад допустите, да и ја моје, што имам, дометнути смем.

Рендалов. Зар си и ти што скуцао?

Туткал. Та нешто мало, што се по сокаци могло испросити. (виче напоље.) Момци! дајте тај сандук овамо.

7. Улазак.

Два Тежака и пређашњи.

Два теж. (унесу сандук).

Рендалов.)

Гибаница.)

Наста)

Агра.)

А шта је то!

Туткал. (отвори сандук.)

Рендалов. (погледи у сандук.)

Ово је све моје невесте. Саме кесе с новци. Та хиљаду — —

Туткал. Не хиљада, него 30,000 талира су ту унутри. — Све сам то на лутрији добио, и сад сам човек!

Гибаница.)

Наста.)

Рендалов.)

Агра.)

А — о — ја!

Туткал. (Агри.) Овај подераи капут сам за то обукао, да сазнам волеш ли ме још.

Агра. О, Олимпија! ја од тебе ништа друго не зактевам, но само твоје срце. (падне му у наручија).

Рендалов. Дакле сви су ти новци твоји? Сад можеш Агру узети! (састави им руке.) Од данас четири недеље венчаћете се, па нек цела варош о том говори.

Туткал. Новци су моји, а и Агра је моја, и тако ћу ја сад сав пртљаг мој да покупим, па да се селим.

Тежаци. (однесу сандук).

Туткал.)

Рендал.)

Гибан.)

Наста.)

Агра.)

(оду).

ПРОМЕНА.

Соба код Фирцалића, 2 астала и 4 столице.

8. Улазак.

Фирцалић сам.

Фирцал. (у лепом шлофроку.) Већ три месеца, од како сам се овде у Загребу сместио. — Ту се тек може живити кад човек новца има. — Ја истина господски занатим — ал шнајца тек остаје шнајца. — Мене је природа на нешто више опредјелила (гордо се шепури.) јер ништа на мени нема, што би на шнајдера наличило. (печи се).

4. Улазак.

Фирцалић, Слуга и Калфа.

Слуга. Милостиви Господине! овде је једна муштерија.

Фирцал. Нисам данас за разговор.

Слуга. Разумем Господине. (оде.)

Фирцал. Ови људи мисле, да је бог шнајдера само за њи створио.

Калфа. Господине от Фирцалић!

Фирцал. Но, шта је?

Калфа. Конту је исплатио господар Шопало. (даје му новце).

Фирцал. (холо га одбија.) То се мог пухалтера тиче.

Калфа. (пође.)

Слуга. (улази, — шапне нешто калфи, и да му неку артију).

Калфа. Господин от Фирцалић! Ова конта неваља како је написана.

Фирцал. Одма је однесите у копијатуру, и изјавите мојој канцеларији моје негодовање.

Калфа. (оде).

Слуга. Милостиви Господине! данас је субота — калфе плату ишту.

Фирцал. Нека се на мог касира обрете. — Ја се с таким маленкостима не забављам.

Слуга. Та ја сам њима то казао, ал они веле, њи је свагда мајстор исплаћивао.

Фирцал. Рекао сам ти, да касиру иду. — Торњај се дедаче!

Слуга. (оде — и одма се врати.) Милостиви Господине! ту је Јоца молер.

Фирцал. Амо с њим.

Слуга. Разумем. (оде.)

10. Улазак.

Фирцалић и Сликар.

Сликар. (улази и клања се.) Кад би ваша милост своје преизредно лице још само неколико тренутака мени на углед ставити умилостивила се, ја би започети посао довршио. (справља се да молује).

Фирцал. Но још један фртаљ сата имам времена. (седне.) Али ви нешто дуго мажете око мога лика.

Сликар. Данас сам са гужваром готов.

Фирцал. Шта? како ви то разумете?

Сликар. Ја моју маленкост овде подразумевам. — Данас ћу са маљањем вашег високопочитованог лика готов бити.

Фирцал. А—а, тако! тоје што друго.

Сликар. (молује.) Ал добро би било, да сте се дали масном бојом маљати.

Фирцал. Не браним, — само да нам је чисте масти добити. Пазите да ме добро погодите, јер је штета за сваку чертицу мога лица.

Слуга. Ваш је нос тешко погодити.

Фирцал. Не би рекао; мој нос сваки лако згађа.
— Тако ме је лане у пивари један букаром баш у
вр' носа згодио, да не може боље бити.

11. Улазак.

Јано Сучец, и пређашњи.

Сучец. Сакраменска душа! до то, — поведали
же ње боли дома — а по том шећите ту, и дајеће ваш
паладашки кфриз пинговаћ.

Фирцал. Напоље!

Сучец. Ах ту мусим их просић. — Ја сам кунд-
шафт, и ома их заплаћем. — Же би ми тераз с места
једну фракићку измјерили.

Туткал. Напоље!

Сучец. До? Ја не похођем напоље. (зграби Фир-
цалића и бацага на столицу па коју је сликар слику
оставио).

Слуга)

Калфа) (улазе и истурају Сучеца напоље).

Сликар. А гдије портре?

Фирцал. Зацело је тај тот однео. (устане и пође
к вратма а портре му виси о шлофроку).

Сликар. Ено виси о вашем шлофроку.

Фирцал. Шта тужан! та ја сам сео на њега.

Сликар. Том је крај; ал ништа за то, ја ћу вам
за 50 дуката други намаљати.

Фирцал. Ал данас не могу више седити, тај ме је
тот наљутио.

Сликар. (купи своје ствари.) Ја ћу сутра тако
слободан бити, моје понизно подворење учинити. (кла-
ња се и оде).

12. Улазак.

Фирцалић сам.

Фирцал. (срдито.) Тог' ћу тога ја намајсторити ; ја морам сатисфакцију добити. — Од сад нећу ни једној муштерији радити, која ме не поштује, ма да ми трос-труко плати.

9. Улазак.

Голић и Фирцалић.

Голић. Драги Пришко! био сам ти данас код госпође Палпити. — Она је твој позив радо примила, и доћи ће ти са кћерима заједно.

Фирцал. Ти ваљда ниси ни у чем дао познати, да сам ја од шнајдерског рувета.

Голић. Боже сачувај! Но и ја те нешто имам молити. — У твој магацину нисам ни једну хаљину за мене по вољи нашао. — За то те молим, да ми ти сам меру узмеш.

Фирцал. (одвећ услужно.) С драге воље брата. (звони).

Слуга. (уђе).

Фирцал. Јоване! донеси ми маказе и меру.

Слуга. (оде).

Голић. Налазиш ли ти, да сам ја нешто виц-кастији!

Фирцал. Заиста, ти си се нешто усукано, теби је сад доста за један фрак пофртаља рифа кашмира.

Слуга. (доноси искано, преда, и оде).

Фирцал. (прими маказе и меру.) На што да ти уз-мем меру?

Голић. За један капут по посљедној моди.

Фирцал. (мери.) Од какве фарбе?

Голић. Ја мислим отворено жуту.

Фирцал. Држи руке овако (диже му руке у вис.) да од рукава дужину измерим. (мери му шлеп.) Какву ћеш јаку?

Голић. Од плаветне кадифе.

Фирцалић. Та се фарба мени не допада, боље ће стајати зелено.

14. Улазак.

Гђа Палпити, Урзула, Кордула и пређашњи.

Палпити.)

Урзула.) (лагано улазе).

Кордула.)

Палпити. Ми смо тако слободне —

Фирцал. (мери Голића око појаса.) Тако — сад смо готови.

Палпити. Ми смо тако слободне —

Фирцал. (спази ји, па баца меру и маказе.) Грозница ће ме уватити.

Палпити. Ми вас узнемиривамо.

Фирцал. (одвећ збуњено.) Боже сачувај! ми смо се — ја сам тео —

Голић. (уђему у реч.) Шала је била, ништа друго.

Фирцал. Јест — јест, шалили смо се, хтели смо видети, који је дебљи у струку. — Опростите ми, ја сам са свим у неглиже, идем да се обучем. — Голићу! забављај дотле Госпе. (оде).

15. Улазак.

Сви осим Фирцалића.

Урзула. Ал је то чудан човек.

Кордула. (опази маказе и меру на земљи.) А шта је то?

Палпити. (Голићу.) Ви сте нам казали да је

домаћин један воспитан и од света човек. — Тешко вама, ако се осрамотимо.

Урзула. Ја сам већ мислила, да сте нас у шпајдерски веркштат домамили.

Голић. Шта вам је за бога! — Наш је домаћин богат човек, који много новаца има. Зар вам то није доста?

Кордула. Истина да је доста, а особито кад се на оне брилиантске минђуше сетим.

Голић. И онда налазите да је одвећ васпитан.

Урзула. Ми смо вам јако за ту *Connoissance* обвезани.

Палпити. Немате њему ништа зафалити, него мени, јер од како сте се по мојој идеји за талијанкиње издали, од то доба и важите нешто.

Кордула. Ал што нас за талијанке држе, то све у нашем понашању лежи.

Урзула. (Кордули.) Моје влашко изговарање већ је многе збунило. (пакосно.) Но тебе ће одма познати да си из Ирига.

Кордула. То се само на теби може познати.

Голић. Не инатите се моје госпође; ево нам домаћина.

Урзула. Сад ћу му одма покушати осећаје.

16. Улазак.

Фирцалић и пређашњи.

Фирцал. (обучен по моди улази.)

Урзула. (чини се да плаче.) О, ја несрећница! — Пријатељу! плачите са мном!

Фирцал. А шта се збило?

Урзула. Изгубила сам моју керицу.

Фирцал. Ха! ха! ха! није ни штете за тако малог скота.

Урзула. Ја сам неутешена; овај час сам тек моју штету дознала.

Фирцал. То га онда не ћете далеко морати тражити.

Урзула. Мој је Мупика сигурно у Италију одјурио.

Фирцал. Дајмо добовати, и разгласити. — Ја ћу оном 20 дуката дати, ко га доведе. — Голићу! Голићу! зар ти не чујеш кад те ја зовем?

Голић. (који се међу тим са Палпитом заговорио окрене се.) Но шта ћеш?

Фирцал. Напиши једну објаву.

Голић. Па пиши сам.

Фирцал. (лагано.) Ал ја не знам писати.

Голић. То је шта друго. (седне поред астала).

Фирцал. (диктира.) Изгубљена керица —

Урзула. Станите! тако не ваља, та објава мора на талијанском језику бити, јер ко ће је иначе у Талијанској разумети.

Фирцал. (за себе.) Сад је ђаво. (лагано пита Голића.) Знаш ли влашки?

Голић. Ни бекнути.

Фирцал. А талијански?

Голић. Још мање.

Фирцал. (за себе.) Четир сам месеца радио у Тријесту, ту сам нешто мало научио талијански, хајд да пробам. (Голићу.) Пиши талијански. (диктира му.) Гацо пердуто — пон авето ведуто — Гацо пердуто. (Урзули.) Јел женски или мушки мупика био?

Урзула. Био је „мужескаго пола.“

Фирцал. (диктира.) Квесто мупика ун Сињоре. (Урзули.) Од каквога је карактера био?

Урзула. Та као и друге керице.

Фирцал. (мисли се.) Добро је. (диктира.) Карактере — јак' и друге кере. (Урзули.) Колико му је година?

Урзула. Три године.

Фирцал. Три године? (мисли се.) Како ћу то

казати. — (диктира.) Тре центо анни вечијо. (Урзули.)
Има ли какве особите знакове на себи?

Урзула. Носи при литар на врату.

Фирцал. (диктира.) Портате ун перо литарелло.
(Урзули.) А како са зубима стоји?

Урзула. Скоро ни једног зуба нема.

Фирцал. Тако? — (мисли се.) Како ћу то да ка-
жем? — Имам већ. — (диктира.) Зуби ни мик. (Ур-
зули.) Јел велики ил мали тај мупика.

Урзула. Са свим мајушан.

Фирцал. (диктира.) Пиколо керица ун квадро
шапо — рекомпенза двацето цекини шеверунг. —
Готов сам. (зазвони.) Хеј Јоване!

Слуга. (улази.) Ваша Милост!?

Фирцал. Ово носи у штампарију. (даје му).

Слуга. (прими.) Па онда гди ћу приковати.

Фирцал. По целој Талијанској.

Слуга. (за себе.) Мој је госа полудио. (оде.)

Урзула. Ја вам лепо зафаљујем.

Фирцал. С драге воље, лепа моја Сињора. (Кор-
дули.) Јесте ли и ви штогод изгубили?

Кордула. И ако сам срце изгубила?

Фирцал. (ватрено за себе.) Та ваља — пуна
талијанске дражести.

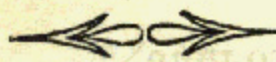
Слуга. (улази.) Милостиви господине! супа је на
асталу.

Фирцал. Дакле изволите. (узме Урзулу и Кор-
дулу из под руке, и оду).

Голић. (узме Палпити из под руке, и оду).

Слуга. (оде).

Завеса падне.

ТРЕЋА РАДЊА.

Соба код Рендала у Беркасову.

1. Улазак.

Рокса и Макарија.

Рокса. Дакле данас је тај дан, на који треба да се та три побратима овде састану.

Макарија. Ја чујем каруце, мени се чини као да један од њи долази.

Рокса. И мени се тако чини. (пође к прозору).

Макарија. (оде к прозору.) Е, то није. — То је онај Господин из првог ката.

2. Улазак.

Фирцалић и пређашњи.

Фирцал. (подеран.) Добар вече — Не стоји ли ту мајстор Рендало?

Макарија. Стоји. — Па шта ћете?

Фирцал. Кажите му само да је Фирцалић овде.

Макарија.) Шта—а? Како?

Рокса.)

Фирцал. Да, да! тако изгледа Фирцалић, кад се исфирца.

Рокса. Ви само шалу проводите. — Тако богат човек, који је толико на лутрији добио, па сад у машкари.

Фирцал. Нема ту машкаре. Ово су моје најлепше и једине хаљине, други и немам.

Макарија. Хајд небућкајте.

Фирцал. Ја вам на моју чест кажем, да је тако. — Кад се човек једанпут на крушку попне, онда на земљи више ништа нема тражити.

Рокса. О, сладка бого! може ли се то веровати.

Фирцал. Збиља! Кажите ми није ли ту један шустер био?

3. Улазак.

Муштвић и пређашњи.

Муштв. (с' поља.) Сунце, месец, и репате звезде! би ће чуда ако не добијем скоро тарде.

Фирцал. А! ево га.

Муштв. (улази сав одрпан.) Јел ово та кућа, гди мајстор Рендалов живи?

Фирцал. Брато! непознајеш ли ме?

Муштв. А' гле Фирцалића! (загрле се).

Фирцал. (мери га очима.) Кукавче, како отр-
цан изгледаш!

Муштв. Ругала се тигањица лонцу.

Фирцал. Брато! мени се чини, да смо ми обо-
јица спирили наше новце. — Знаш да сам на последку
баш рђаво пролазио.

Муштв. А ја напоследку нисам се ни пролазио,
јер сам два месеца у затвору седио.

Фирцал. Но, ал ја могу казати да сам моје повце баш господски спирио — да не може бити лепше.

Муштв. А ја сам ти по Бачкој од чарде до чарде вапдровао, и ту сам тек на ваљане наилазио. А чим би мало више повукао, свагда би ми шлајпока нестајало. — Чудо нечувено! — Па кадгод сам се тако мало паквасио, увек сам се заратио, па онда дед плаћај штрофа. — То је тако било док сам новаца имао, а кад тога нестане, онда ме једном скоцкаше. — Та кажем ти све малер иза малера, а без моје кривице.

Фирцал. Дакле смо сад обојица фуч.

Муштв. Фуч богме.

4. Улазак.

Рендалов и пређашњи.

Рендалов. (улази).

Фирцал. (клања се.) Имам ли срећу господара Рендала поздравити?

Макарија.)
Рокса.) (оду).

Муштв. Јесте ли ви тај, који се једном за својом кћером длетом вурио?

Ренд. Тај сам. — Но ви сте с вашим новцем далеко дотерали.

Фирцал. Управо тако далеко, колико су нам повци допрли.

Ренд. Ви сте вашу срећу кроз пенџер бацили.

Фирцал. Ал ће мо за то опет данашњи дан светковати. —

Муштв. Само дед тарде овамо.

Фирцал. Пре свега, кажите нам, шта наш брат Туткалић ради?

Ренд. Не питајте ме за њега.

Муштв. А зар он није ваш зет?

Ренд. Оканимо се тога, и он је мало по мало све проћердао.

Фирцал. Ја не знам како је тако лакомислен могао бити.

Ренд. И кад му је последњи 200 талира остало, онда је 100 мени дао, а с другима у свет отишао. — Данас сам му се надао да ће доћи, ал уместо њега примим ово писмо које он вама двојици пише.

Фирцал. Нама двојици? — А то сам љубопитљив, шта нам пише. (прими писмо и отвори га.) Ти шустеру, јеси л' и ти љубопитљив?

Муштв. Да богме да сам.

Фирцал. (даје му писмо.) Ево га па читај.

Муштв. (неће да га прими.) Знаш ли — ја не читам радо.

Фирцал. Ја би опет врло радо читао, ал не знам читати.

Муштв. Тако сам и сам.

Фирцал. Знам шта ћемо радити. (окрене се Рендалу.) Господар Рендалов! ви ми се видите као разуман човек — ма да спољашност кадкад и превари.

Ренд. Но — Но — сад вас не ће преварити.

Фирц. Међу људма мора бити разлике; — ви сте мајстор, а ми смо калфе, читајте ви, ви сте старији. (да му писмо).

Ренд. (прими писмо.) С драге воље ћу вам читати. (чита.) Љубезна браћо! како би радосно ја данас с вама био, али —

Фирцал. (клања се.) Јему же чест, чест.

Ренд. Та ја и читам радо, и примам за велику чест. (чита.) Како би радосно ја данас с вама био, —

Фирцал. То ви за вашег живота не ћете дочекати, да ја пред вама читам.

Ренд. Ал ако ви непрестано мрмљате, онда и ви не ћете дочекати, да вам ја читам. (чита.) Како би радосно ја данас с вама био, али —

Фирцал. (мрмља нешто).

Ренд. А шта опет мрмљаш?

Фирцал. Сад Шустеру језик за зубе!

Муштв. Та ја нисам ни речице говорио.

Ренд. Та шустер и не говори.

Фирцал. О, ал ви га не познајете, као ја.

Ренд. Та он заиста није ништа говорио,

Фирцал. Ал је могао говорити ма шта. — То све тако изгледа, као да ми вас за луду држимо.

Ренд. Но сад ћутите једанпут, јер ћу вам иначе бацити писмо, па онда можете сами читати.

Фирцал. Шта — а! зар ћу га ја онда моћи прочитати, ако га ви баците?

Ренд. Ја тако мислим, да ви онда нећете ни сазнати, шта је у писму, јер не знате сами читати. Зар ви не можете два минута ћутати?

Фирцал. О, и дуже могу ја ћутати, кад је до нужде.

Ренд. Дакле ћутите сад. (чита.) Како би радосно ја данас с вама био, али —

Фирцал. Господар Рендалов! знате шта? Да вас нико у читању не узнемирује, то га ви нама брзо читајте, а ми ћемо међу тим изићи напоље. (пође).

Ренд. Ал је то лудо — како ћете чути шта ја овде у соби читам, кад изиђете напоље.

Муштв. Овде ми морамо остати.

Фирцал. То је истина. На то се писам сетио.

Ренд. Но, будите једанпут мирни. (чита.) Како би радосно ја данас с вама био, али моје жалостно стање недопушта ми. — Ја сам болестан —

Фирцал. Па зовите одма доктора.

Ренд. А на што?

Фирцал. Ви кажете да сте болестни.

Ренд. Та то пише Туткалић, да је он болестан.

Фирцал. Дакле од кога је то писмо?

Ренд. Од Туткалића.

Муштв. Од Туткалића.

Фирцал. Аха—а! — од Туткалића.

Ренд. (чита.) Ја сам болестан и лежим у Панчеву у шпитаљу. —

Фирцал. Јесте л' чули мајстор Глишо! не терајте шалу са мном; јер и ја знам бити бесан. — Како можете казати да сте у Панчеву у шпитаљу, кад вас ево овде пред нама.

Ренд. Али за бога, то пише Туткалић.

Муштв. Туткалић то пише.

Фирцал. А—ха—а! тако Туткалић пише.

Ренд. (чита.) Ја сам пре 4 месеца, кад сам из Беркасова полазио, код господара Рендала 100 талира оставио —

Фирцал. Ко је оставио?

Ренд. Та Туткалић.

Муштв. Да, да, Туткалић.

Фирцал. А—ха—а! Туткалић.

Ренд. (чита.) Код господара Рендала 100 талира оставио —

Фирцал. Дакле две стотине талира.

Ренд. А—ја, само 100 талира.

Фирцал. Опростите, ви сте мало пре читали: „Ја сам код господара Рендала 100 талира оставио.“ па сте опет за тим читали: „код господара Рендала 100 талира оставио“ — дакле то су две стотине талира.

Ренд. Кад сам прву стотину читао, онда сте ми у реч ушли, па онда сам морао на ново читати, и тако је друга стотина изашла.

Фирцал. Од тога се одучавајте.

Ренд. А ви ми немојте у реч утицати. (чита.) Код господара Рендала 100 талира оставио. —

Фирцал. Сад су три стотине талира.

Ренд. (срдито.) То је све она једна стотина. — Ја се држим писма.

МушТВ. Не, не, то је само једна стотина.

Фирцал. А ви не читајте више него колико у писму стоји, јер ће те се ипаче у дуг увалити.

Ренд. Допусте ми једанпут већ да свршим. (чита). Оставио за тај случај, ако н ви неби ништа имали, и оскудицу тршили. — Ја се надам вас још пре моје смрти видити и загрлити. — Ваш побратим Олимпија Туткалић.

Фирцал. Сад мајстор Глишо! дајте одма ти 100 талира.

Ренд. Ето, сад се опед можете мало провеселити.

Фирцал. А то ћемо и чинити.

МушТВ. Али са свим друкчије него што мајстор Глиша мисли. — Ми ћемо те новце однети Туткалићу у шпитаљ, и ни крајцаре нећемо од њи попити.

Фирцал. Ми ћемо се путем папулом ранити, све да нам трбу пуца.

5. Улазак.

Туткалић, Макарија, Рокса и пређашњи.

Туткал. (добро одевен улази.) Браћо! одите да вас загрлим. (загрли ји.) Ви сте праве бекрије, али верни и поуздани пријатељи.

Фирцал. Шта — а, шта је то?

МушТВ. (прстом показује од куд је Туткалић дошао.) зар ти је тамо шпитаљ?

Туткал. То што сте у писму мом читали, то је све измишљено. — Ја сам фала богу здрав, срећан, и моје сам благо за то време, од кад се видели нисмо — умножио. То сам вам писмо само за то написао, да се уверим, да ли вам је срце још на свом месту — о чему сам се сад са свим уверио. — Да се код вас повци ни угрејати нећеду, то сам ја напред знао, ал се сад радујем, што сам у стању вас стално усрећити. (окрене се Рокси и Макарији.) Донесите печења и вина.

Рокса.)
Макарија.) (оду.)

Муштв. Ја не пијем више вина, него ракију. —
Збиља, шта је са Агром? јели твоја?

Туткал. Да богме да је моја.

Муштв. Доведи је, да је видимо.

Туткал. (окрене се вратма.) Агро! Агро!

6. Улазак.

Агра и пређашњи.

Агра. (улази).

Туткал. Агро! гледај овамо! — Ово су она два
моја побратима, с којима сам ја лутрију добио. — Бо-
гати људи, и на њима се види.

Агра. (клања се,) Од свег срца се радујем, старе
пријатеље мога мужа познати.

Фирцал. (одвећ пристојно.) Допустите ми вашу
лепу ручицу пољубити. (пољуби јој руку.) А да се и
друга не срди. (пољуби и другу.) И да се и усташца
не расрде. (оће да је уста пољуби.)

Ренд. (стане међу њи.) Стани! Шнајдеру!

Туткал. Фирцалићу, шта је то?

Фирцал. Немој бити дете, ми смо браћа.

7. Улазак.

Рокса и пређашњи.

Рокса. (уноси вино и ракију, мали и велики чаша,
и метне на астал).

Туткал. Фирцалићу! с тобом се имам насамо
разговарати, оди у моју собу. (пође).

Фирцал. (пође, — увати Роксу за образ.) О!
сладка моја путераста. (оде).

Туткал.)
Рокса.) (оду.)

Ренд. (Агри показује на Муштвића.) Одкри му најпре нашу намеру. (оде.)

Агра. Разумем тато.

8. Улазак.

Агра и Муштвић.

Агра. (наточи чашицу ракије и пружи Муштвићу).

Муштв. Молим, немате ли какву другу чашу?

Агра. А за што? та та је за ракију.

Муштв. А—а—ја! (зграби велику чашу.) Ова је добра. — С малим чашама човек се пати и дангуби. (наточи и попије).

Агра. Ја се надам, да ће те ви од сад веран пријатељ наше куће бити, — ви се морате овде ста- нити, и мајстором постати.

Муштв. Мајстор да ја будем!?

Агра. Да како. — Како вам се допада ракија?

Муштв. Добро, врло добро. — Ал још би вас имао што молити.

Агра. Но шта?

Муштв. Кад би ми тели две бацнице поклонити, да идем ту преко у палинкару.

Агра. А за што то? та ви имате код нас све боље.

Муштв. Госпо! то ви не разумете. У кући не пада и најбоље пиће тако сладко, као у крчми. — У крчми је и нај рђавије пиће сласт.

Агра. (да му новаца.) Но ево вам. — Ал вам мо- рам казати, да ми то није мило.

Муштв. (прими новце.) Љубим руку.

Агра. Ви се морате поправити, и уљудан по- стати.

Муштв. А то неће бити. — Није вредно по- прављати се, кад и онако скоро долази репата звезда, па ће свет прогутати.

Агра. Идите ми с тим будалаштинама. Ја знам нешто, што ће вас па боље мисли довести: Ви се морате женити. Ево овде у нашем комшилуку стоји удовица Калупчичка, то је лепа жена, а с њом добивате и занат.

Муштв. Ја не требам ни жене ни заната. Зашто да се у посљедној години мучим. — То се ништа више неће репирати.

Агра. Идите, с вама није ништа почињати. Ви сте права бекрија.

Муштв. Госпо! помислите на репату звезду —

Агра. Та престаните ми већ једанпут са том вашом дерном репатом звездом. (одлазећи.) А, — ја му морам мога оца послати, тај ће га научити памети. (оде.)

Муштв. (за њим.) Госпо! репата звезда —

9. Улазак.

Муштвић сам.

Муштв. Та не верује на репату звезду — ал ће бечити очи, кад се појави. — Е, у том сам ја са свим на чисто. Астрална ватра сунчаногa круга мора најпре у златно слово Уриона, одавде у звездолик планеталне системе, а одавде у универзум паралне осовице, помоћу четвороуголника стојећи звезда у Елипсу Еклиптике ударити — и за то мора се реп од комете кроз дјагоналну линију апроксимације круга перпендикуларнога са земљом скобити, и овај свет упропастити. Ово је тако чисто као шувикс. — Да богме да не може бити сваки тако учен као ја, ал' и мање учен човек може лако увидити, да овај свет не може дуго постојати. — Једном речи, ил' погледао на небо, мл на земљу, свуд видиш да свет пропасти мора.

Музика засвира.

Муштв. (пева).

Кад на небу нема права реда
Земљу мора скоро снаћи беда.
Пре су звезде биле чисто светле
По два репа, сад носе од метле.

Сав је образ месецу отечен,
Коб' и ост'о од сунца непечен.
Звезде зебу од ноћнога зрака,
Ослепише од њенога мрака.

И о сунцу казаћу шта знадем :
Болесно је, жути се к'о бадем.
Пуно пега, и то болест значи,
Сваки час се сакрије и мрачи.

Од закрпа не видиш облака,
Подеро се ко мрежа од рака.
Матор ти је, те немож да бежи.
Ја вам кажем : све к пропасти тежи.

(Седне поред астала на столицу, и заспи.)

10. Улазак.

Фирцалић, Рокса и Муштвић.

Муштв. (спава.)

Фирцал. (улази.) Овај спава!? — А да је чуо Туткалићеву предикку, не би две недеље могао спавати. — Само да ми није напоменуо старост. — Та зар не би боље било да човек увек остане млад и здрав? па лакше би било и живити. — Ал овако оматори, бр, па још и оболе! бр, бр, нећу на то ни да мислим. (замисли се).

Рокса. (улази.) Одма! (за себе.) Срећан је само онај, ко другога служити не мора.

Фирцал. (спази је.) Роксо! једина моја Роксо!
Бог те је овамо на нео. (увати је).

Рокса. (отима се.) Окашите ме се, и вама није веровати.

Фирцал. Роксо! оћеш ли за мене поћи? ја ћу ти веран бити и слушаћу те.

Рокса. Да — кад би се ја на то ослонити могла.

Фирцал. Хуља — ко лаже — ево рука — удри —

Рокса. Но — нека буде — не браним (пружи му руку.) барем нећу морати више служити.

Фирцал. Но — сад смо у реду, — хајдмо да потражимо Туткалића.

Рокса.)
Фирцал.) (испод руке оду).

11. Улазак.

Муштвић, Туткалић, Рендалов.

Муштв. (пробудио се и таре очи.) Да лепог сна.

Туткал. (улази.) Шустеру! знаш ли шта је ново?

Муштв. Не знам.

Туткал. Репата се звезда указала.

Муштв. (радосно.) Нисам ли ја казао, да ће се указати?

Ренд. Та казао си и то, да ће свет пропасти — ал' ево свет још стоји, и ми живимо.

Муштв. (гледи око себе.) Да није ови флаша овде, мислио би за цело да сам већ у рају, — по овако видим сам, да су ме астрономичка умствовања преварила. (уздане.) Еј! да писам само толике иовце попијо, те би сад лепо могао без бриге живити, све би онако било, као што сам сањао, — ал овако — — (замисли се.)

Туткал. Не бринисе брато! Бог се постарао и за тебе. — Ја сам ти узео под аренду Андријпу кафану, па ту ћеш ти газдовати, и ако оћеш, можеш се и оженити.

Муштв. Истину говориш?

Туткал. А кад сам те ја још преварио?

Муштв. Е па добро, кад ме је астрономија преварила, ти ме ваљда нећеш. — Одјако ћу бити ваљан и вредан, и стараћу се да мојим добрим владањем теби као добротвору мом образ осветлам. (загри га).

12. Улазак.

Фирцалић, Гибаница, Наста, Рокса и пређашњи.

Фирцал. (води Роксу за руку.) Туткалићу! ја сам твој савет примио, и молим те за благослов.

Туткал. (одвећ радосно.) Заиста си примио? Том се здраво радујем, што сам вас обојицу на добар пут навео. — Одјако ћеш у мојој кући становати — и мајстором постати.

Гибаница.)
Наста.) Ми вам честитамо.

Агра. (Муштивићу.) Но, а шта ћемо с вама.

Ревд. И он се приволео код нас остати.

Муштв. (Агри.) Гди стоји та удовица Калувчићка?

Агра. Ја ћу вас њој одвести, и ако је божија воља, има ћемо двоје сватове у једанпут.

Музика заевира.

Муштв. (пева).

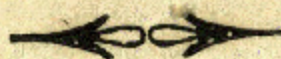
Нумера нам многе новце даде,
Но са новцем доби смо и јаде.
И да неби побре Туткалића,
Гледоб' гладан, гладног Фирцалића.

Од сад ћу се бавит са алатом,
Ти снајдеру са твојим занатом.
Који ради само век је вредан,
Неће бити ни гладан, ни жедан.

Муштв.)
Фирцаал.) (певају).

Кад нас старе године походе,
Деца наша нек нам занат водо.
А на нама нек светица учи:
Да је боље ко с' труди и мучи.

Завеса падне.

СРБСКОГ
НАРОДНОГ
ТЕАТРА

Муштв. (пева)
Нумера на милом моме
Но се понем доде смо и
И да неће побре Турклар
Тедод, тедод, тедод, Фирцаал
О тедод се даде се сватом
Тн ширитеру се својим сватом
Који рачун како не је врло
Наре бити ни тедод ни ждан

Погрешке.

Стр.	2.	врста	13.	стоји	нећака	место	синовица.
"	3.	"	9.	"	веремн	"	вере ми.
"	3.	"	15.	"	јим	"	им.
"	3.	"	16.	"	нез на	"	не зна.
"	4.	"	31.	"	ова	"	ово.
"	5.	"	10.	"	последна	"	последња.
"	7.	"	4.	"	дајему	"	даје му.
"	7.	"	4.	"	угане	"	уганџ.
"	16.	"	12.	"	избирса	"	избриса.
"	18.	"	3.	"	у тури	"	и тури.
"	18.	"	26.	"	плесне	"	пљесне.
"	21.	"	12.	"	побратинство	"	побратимство.
"	23.	"	7.	"	слушкина	"	слушкиња.
"	43.	"	27.	"	измишљено	"	измишљено.
"	45.	"	26.	"	нај рђавије	"	најрђавије.

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

Р19Ср II 734.1